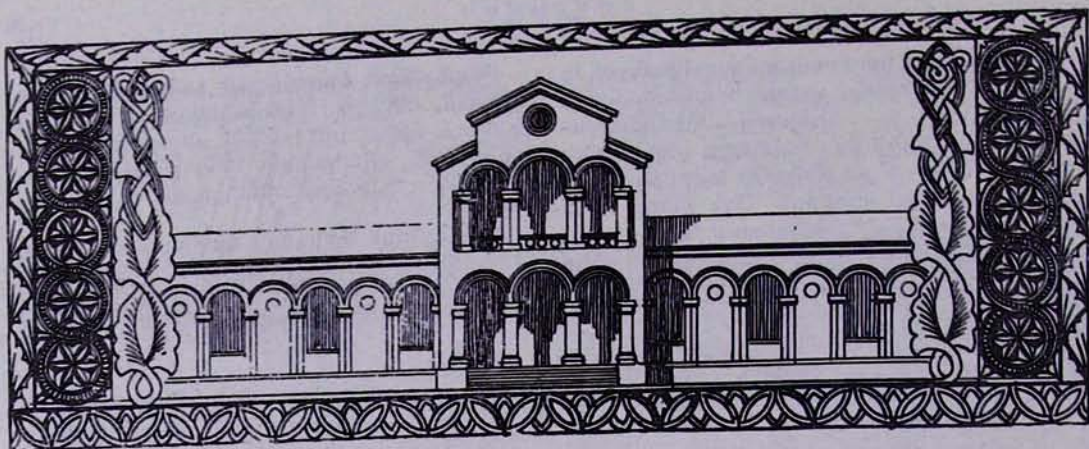

ԱՄԱՆՈՐԸ ՀՈԳԵՎՈՐ ԾԵՄԱՐԱՆՈՒՄ

Դեկտեմբերի 31, կիրակի: Թերևս ո՛չ մի տոն, ո՛չ մի միջոցառում այնքան ջերմություն և այնքան խանդավառ մթնոլորտ չի առաջացրել հոգևոր ճեմարանի պատերից ներս, որքան Ամանորը:

Նոր տարին ստիպում է յուրաքանչյուր ուսանողի մի պահ կանգ առնելու անցյալ տարվա վերջնագծին, մտորելու և ի մի բերելու անցած մեկ տարում իր ձեռք բերած արդյունքները և գալիքի հանդեպ սնուցած հույսերով ու ծրագրերով անվարան քայլելու առաջ:

Ահա թե ինչու այս տարի հոգևոր ճեմարանի հարկի տակ կազմակերպված Ամանորի երեկույթը ճեմարանի ուսանողության և Մայր Աթոռի միաբանության մեջ իր առաջացրած խանդավառությամբ բացառություն չէր կազմում:

Հոգևոր ճեմարանի ուսանողությունը, հաջողությամբ ավարտելով առաջին կիսամյակի քննությունները, հանգիստ խղճով նստել է ամանորյա սեղանի շուրջ՝ հոգեկան մեծ բերկրանքով դիմավորելու Նոր տարին:

Երեկոյան ժամը 8-ին, ներկաների բուռն ծափահարությունների ներքո, ճեմարանի շքեղորեն զարդարված հանդիսությանց սրահ է մուտք գործում Ամենայն Հայոց Հայրապետը՝ շրջապատված Մայր Աթոռի միաբաններով, օրհնելու համար Ամանորի լիառատ սեղանը և իր հայրական խրատներն ու հորդորները հաղորդելու ճեմարանի ուսանողությանը:

Հանդիսավոր և ուրախ երեկույթը սկսվում է Վեհափառ Հայրապետի բացման աղոթքով՝ «Հայր մեր»-ով:

Ապա բոլոր ներկաները հոտնկայա ունկրնդրում են Հայաստանի պետական հիմնը:

Ուսանողական երգչախմբի կատարած

«Ճեմարանական քայլերգ»-ից հետո շնորհավորական հետևյալ խոսքով հանդես է գալիս հոգևոր ճեմարանի փոխ-տեսուչ տ. Արիս Ծ. վրդ. Շիրվանյանը.

«Վեհափառ Տեր,

Գերաշնորհ, հոգեշնորհ և արժանապատիվ հայրեր,

Հարգելի հյուրեր և սիրելի ուսանողներ,

Թույլ տվեք որ ի դիմաց հոգևոր ճեմարանի տեսչության և դասախոսական կազմին՝ երբ կանգնած եմք այս պահուս 1973-ի սեպտեմբերի 31-ի քանի խորհրդածություններ ընել որոնցմով հրաժեշտ տանք միասնաբար մեկնող տարիին և ողջունենք նորը:

Ամեն անգամ որ տարի մը կբոլորենք ու մտքով և հոգիով կպատրաստվինք թևակոխելու նոր տարվո մը մեջ, մտածումներ և հուզումներ մեզ կհամակեն, ընդհանրապես ուրախ՝ բայց երբեմն նաև տխուր: Հետադարձ ակնարկ մը նետելով անմիջական անցյալին վրա՝ կփորձենք վերլուծել կյանքը գոր ապրեցանք իր ելևէջներով, ու համաձայն շահված լավ կամ դառն վարձատրությանց՝ գծել մեզի համար նոր ուղի մը: Կոգեկոչենք հիշատակը մեզի սիրելի և հարազատ եղած անհետացած դեմքերու և կնիշենք անոնց առաքինությունները: Այսպես օրինակ, չենք կրնար ճիշտ այս պահուն չբիշել մեր բոլորին սիրելի՝ հանգուցյալ տ. Հայկազուն արքեպ. Աբրահամյանը, որ իբրև տեսուչ, դասախոս և լուսարարապետ երկար տարիներ գործեց այս սույն Հաստատության մեջ, բայց անակնկալ կերպով բաժնրվեցավ մեզմե առհավետ հազիվ 1972 Նոր տարին տոնած: Այսօր բոլորս ալ միայն քաղցր հուշեր ունինք իրմե: Տերը լուսավորե էր հոգին:

Նոր տարին առիթ մըն է որ և՛ յուրաքանչյուր անձնապես և՛ ամենքս հավաքապես անցնող տարվան մեր հաշվեկալը կատարելու, և ապա նոր էջ մը սկսելու կենաց գրքին մեջ: Վստահ եմ որ ատոր մեջ պիտի տեսնենք դրական ու ժխտական արդյունքներ կամ երևույթներ: Ու բնական է որ մենք մեզի որպես խթան ունենանք այն ինչ որ դրական է, իսկ ջանանք սրբագրել այն ինչ որ ժխտական եղած է: Այլ խոսքով, պետք է հաշվի նստինք մեր խղճին և մեր Աստուծոյն հետ: Քեն, ատելություն և անբարեխիղճ գպացումներ, պետք է փոխվին սիրո զգացումներու և մտածումներու, նոր տարվա հետ նոր տեսակի կյանք մը վերսկսելու հաստատ ուրոշումով: Մյուս կողմէ որպես հավաքակաւորություն՝ պետք է մտածենք և ծրագրենք նոր տարին այնպես մը որ այդ ըլլա ի շահ այս նվիրական Հաստատությանն որուն ծառայության մեջ կգտնվինք: Այդ Հաստատությունը Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցւոյ հավատքի ամրոց մեր այս սուրբ Էջմիածինն է, որուն սպասավորներուն դարբնոցն է հոգևոր ճեմարանը:

Ահա այդ դարբնոցի շրջանավարտներն ունանք անցնող տարի հոկտեմբերին մուտք գործեցին բախանայական ապարեզ, ունանք որպես կուսակրոն և ուրիշներ որպես ամուսնացյալ հոգևորականներ, և այսօր նվիրումով փարած են իրենց սուրբ գործին: Իսկ 9 հոգիներ՝ դեռ ուսանող ճեմարանի Բ լսարանի՝ սակայն մղված իրենց սրտերուն մեջ վստած Աստուծո և Հայաստանյայց եկեղեցւոյ ծառայելու հուրեն՝ Ձերդ Սրբության բարեհաճ կարգադրությամբ՝ ա. Ստեփանոսի տոնին՝ 25 դեկտեմբերին, ձեռնադրվեցան սարկավագ: Այս երևույթը կհրճվեցնէ թե՛ Ձերդ Սրբությունը և թե՛ ճեմարանի տեսչությունն ու դասախոսական կազմը: Գիտենք որ մեր եկեղեցին ամենուրեք կարիքն ունի ընտրյալ, հոգևոր մշակներու: Վստահ ենք որ Ձերդ Սրբության հայրական ջերմ հոգածության և ղեկավարության ներքև՝ և տեսչության ու դասախոսական կազմին անխոնջ և նվիրյալ աշխատանքներով՝ մենք կարողարացնենք հոգևոր ճեմարանի վրա դրված հույսերը:

Անցնող տարվան ընթացքին ճեմարանս ուրախությունը ունեցալ իր համեստ մասնակցությունը բերելու Էկումենիկ շարժման իբրև նշան համարվող՝ քույր եկեղեցու բարձրաստիճան հոգևոր պետերու ընդունելության գործին մեջ: Այսպես այս հարկի տակ պատշաճ հանդիսություններով և գեղարվեստական ծրագրերու կատարումով հարգվեցան Նորին Սրբություն Պողոս Զ Պապի ներկայացուցիչ կարդինալ Վիլբրանդսը, Վրաց Նորին Սրբություն Տ. Դա-

վիթ Ե կաթողիկոսը, դպտական եկեղեցու Պատրիարք, Նորին Սրբություն Տ. Ծենուդան, և ապա Մոսկվայի և Համայն Ռուսաստանի Նորին Սրբություն Տ. Պիմեն Պատրիարքը: Ու կխորհինք թե անոնք բոլորն ալ լավ տպավորություններով բաժնվեցան հոգեվոր ճեմարանի ուսանողութենեն:

Գոհունակությամբ կուզենք հաստատել որ ներկայիս 41 ուսանողներ ունինք որոնք իրենց սրտերը բացած են որպես ակոսներ սիրով ընդունելու համար այստեղ ցանկող ավետարանական և հայրենասիրական ոգիով ատոք սերմեր: Անոնք իրենց նպատակ դրած են դառնալ խոնարհ, բայց փնտրված սպասավորներ հայ եկեղեցւոյ և հայ ժողովուրդի:

Վեհափառ Տեր, ակնարկ մը կնեստե՞ք մեր շուրջը ու ամեն տեղ ուրիշ բան մեր աչքերուն չի զարնվիր՝ բացի այն իրողութենեն որ թե՛ մեր մայր հայրենիքը և թե՛ ա. Էջմիածինը տևական շինարարության մեջ են: Այս պատկերը մեզ կհանդապաւտէ և առավել հույսերով կզինէ դէպի յուսավոր ապագան որ մեր սուրբ եկեղեցիին ու ժողովուրդինն է: Այս շինարարությանց մեջ կա թե՛ մեր հայրենի կառավարության և թե՛ Ձերդ Սրբության վարակիչ օրինակը ու մեծ վաստակը:

Վեհափառ Տեր, համուն հոգևոր ճեմարանի տեսչության և պաշտոնեության, կշնորհավորեմ Ձեր Նոր տարին և կմաղթեմ քաջառողջություն և արևշատություն որպեսզի շարունակեք պտղաբեր գործունեությամբ լեցուն Ձեր հովվապետությունը: Թող հավերժ ու անսասան մնա Մայր Աթոռ ա. Էջմիածինը:

Փա՛ռք ու պատի՛վ հավերժ շենցող ու արեւվալատ մեր Մայր Հայաստանին:

Գ լսարանի սան Հակոբ սրկ. Խաչատրյանը ուսանողների անունից հանդես է գալիս հետևյալ խոսքով.

«Վեհափառ Տեր,

Գերաշնորհ և հոգեշնորհ հայրեր,

Սիրելի ներկաներ,

Դեպի առաջ է արշավում ժամանակի սրընթաց կառքը: Մի քանի ժամ ևս, և 1972 թվականը կանցնի պատմության գիրկը:

Դեռ երեկ էր կարծես, այս արահում, երբ Վեհափառ Հայրապետը ողջունեց 1972 թվականը՝ մաղթելով արդյունավոր և ուրախ տարի:

Մի պահ մարդու մտքի մեջ շփոթմունք է առաջանում ներկայի, անցյալի և ընդհանրապես ժամանակի հասկացողության մասին, որովհետև չկա ժամանակ անհունության մեջ, այլ միայն հարատև և հարափոփոխ բնություն: Մարդկային հանճարը ստեղծել է ժամանակը՝ լցնելու համար ան-

հունությունը, և տեղ հատկացրել իրեն աղանհունության մեջ՝ իմաստավորելու համար իր իսկ կյանքը: Այս նույն հանձնարը երկնել է Ամանորի գաղափարը:

Կյանքը վազք է, բայց պետք է նաև դադարը՝ հանգստանալու, թարմանալու և ապա շարունակելու ընթացքը նոր եռանդով: Ամանորը ահա աղ դադարն է: Ամանորի խորհուրդը մեծ է: Սա այն միակ համաշխարհային տոնն է, որի ժամանակ խորականությունն չի դրվում տարբեր ժողովուրդների, կրոնների ու տարբեր բարձրության վրա կանգնած մարդկանց միջև: Ամանորը ուրախությամբ թակում է և՛ հարուստի պալատը, և՛ աղքատի խրճիթը: Ուրախությամբ լցվում է մանուկը, երիտասարդը, աչքորը՝ ամեն մեկը յուրովի ընկալելով այն:

Թվում է, որ մարդիկ այսօր պետք է ակտիվանան անվերադարձ գնացող տարվա համար, որը նրանց մի քայլ ևս մոտեցնում է մահվան: Բայց այդպես չէ: Մարդիկ վեր են բարձրանում առօրյա տաղտուկներից, մոռանում իրենց վիշտն ու ցավը, հուզումով հիշում անցյալի օրերը, բայց և ուրախությամբ են պոկում տարվա վերջին օրաթերթիկը. չէ՞ որ նորը հին շարունակությունն է:

Հոգևոր ճեմարանի ուսանողներն ուսման մեջ մի քայլ ևս առաջ գնացին, մեր սիրելի դասախոսների ցանած սերմերը արդյունավորեցին և այժմ նոր ոգով և եռանդով սպասում ենք նոր տարվան: Թող պանա ժամանակի կտրեք արագորեն: Մենք չենք վախենում գալիքից: Մենք պատրաստ ենք դիմագրավելու բոլոր դժվարությունները:

Վեհափառ Տեր, թույլ տվեք շնորհավորել Ձեր Նոր տարին, համբուրել Ձեր սուրբ Աջը, մաղթել Ձեզ երկար տարիների քաջառողջություն՝ հովվելու համար մեր հայ հավատավոր ժողովուրդին:

Մեր լավագույն մաղթանքները բոլոր ներկաներին: Թող Տերը իրականացնի Ձեր բարի, գեղեցիկ երազանքներն ու ձգտումները 1973 տարեշրջանին: Թող 1973 թվականը խաղաղության տարի լինի: Մարդիկ իրենց նմաններին հասկանան և սիրեն:

Սլացի՛ր, ժամանակ, դու մարդկային հանձնարի ծնունդ...

Կեցցե՛ Ամանորը:

Ապա Վեհափառ Հայրապետի տված հայրական խրատներով, բարեմաղթություններով և օրհնությամբ էլ փակվում է Ամանորի երեկույթի առաջին բաժինը:

Հանդիսության երկրորդ բաժինը, որ գեղարվեստական մի գեղեցիկ ծրագիր էր, կազմված գուտ ճեմարանի սաների ուժերով, մեծ աշխուժություն է առաջացնում դահլիճում:

Սեղանի օրհնությունից և «Մաշակեցուք»-ից հետո Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ տ. Կոմիտաս արքեպ. Տեր-Ստեփանյանն առաջին բաժակը առաջարկում է բարձրացնել Մայր Աթոռի շենության և նրա գահակալի՝ հայոց Վեհափառ Հայրապետի արևշատության համար:

Այնուհետև գործադրվում է գեղարվեստական ծրագիրը: Ծեմարանի «Զվարթնոց» նվագախումբը կատարում է «Հայրապետական մաղթանք»-ը, «Անձրև եկավ» ու «Սոնա յար» երգերը: Երգչախումբը մեծ ոգևորությամբ կատարում է «Կենաց երգ»-ը, որից հետո Ավետիք արկ. Արաքսյանը, ըստ ավանդության, սրամիտ բնորոշող կաղանդչեքներ է բաժանում ներկաներին:

Հակոբ արկ. Խաչատրյանն արտասանում է Մեռաբների «Նոր տարվա գիշեր» բանաստեղծությունը, Աղասի Բաբուջյանը՝ «Երազ տեսա»-ն (Ե. Չարենց):

Նվագախումբը կատարում է Կոմիտասի «Այլ, մարալ ջան» երգը, որից հետո Վեհափառ Հայրապետը մաղթում է ներկա եղողներին ուրախ նոր տարի և առաջնորդվում Վեհաբան:

Ժամը 12-ն է: Հոգևոր ճեմարանի ուսանողությունը, տ. Արիս Ժ. վրդ. Ծիրվանյանի և տ. Արսեն Ժ. վրդ. Բերբերյանի առաջնորդությամբ, ուղևորվում է Մայր տաճար, ուր 365 անգամ հնչում են գանգերը՝ ի նշան անցած տարվա հրաժեշտ տալուն:

Եկեղեցում աղոտ կերպով վառվում են մի քանի մոմեր, որով և մթնոլորտը չափազանց խորհրդավոր է դառնում:

Տ. Արսեն Ժ. վրդ. Բերբերյանի կարճ քառյակից հետո տղաները խմբովին արտասանում են «Հայր մեր»-ը, երգում «Տեր ողորմեա»-ն ու «Պահապան ամենայնի»-ից հետո հերթով երկյուղածությամբ համբուրում են Իշման ա. սեղանը, կատարում իրենց աղոթքն ու ուխտը, դուրս գալիս եկեղեցուց և ուղղվում դեպի ճեմարան:

Հոգևոր ճեմարանի կամարների տակ նորից սկսվում է խինդն ու ծիծաղը: Ա դասարանի ուսանող Միքայել Թուրլանյանը արտասանում է Հովհ. Թումանյանի «Լուսավորչի կանթեղը», Մ. Մեծարենցի «Գլուխը» և դասարանի ուսանող Դերենիկ Սալյանը, իսկ Ա դասարանի ուսանող Հովսեփ Պալըզյանը՝ Կոնիովի «Աղվեսն ու արագիլը»: Ծեմարանի երգչախումբը կատարում է «Սեղանն է առատ», «Հայրենիք» երգերը: Բոլոր ուսանողները երգում են, պարում և ուրախանում:

Տոնախմբությունը հոգևոր ճեմարանում շարունակվում է մինչև ուշ գիշեր...

ԱՎԵՏԻՔ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ԱՐԱԲԱԶՅԱՆ